

Stručni rad

KREATIVNA INSPIRACIJA IZ AMBALAŽNOG OTPADA

JULIJA GRM

Osnovna šola Frana Roša Celje, Slovenija

Sažetak:

U aktivnosti provođenja kreativnog vremena tijekom produženog boravka učenici upoznaju različite materijale iz svog okruženja, poput papira, prirodnih i otpadnih materijala. Potonji su crvena nit članka. Ovo nas vodi u svijet stvaranja u odjelu produženog boravka u OŠ Frana Roša, uglavnom od ambalažnog otpada. Za stvaranje nam nisu potrebni skupi materijali. Prije nego što određenu ambalažu (tube, ambalažu za jaja, kutije topljenog sira i sl.) bacite u smeće, razmislite što od toga napraviti i dati mu još jedan život. Proizvodi nastali tijekom duljeg boravka od ambalažnog otpada prave su igračke koje oživljavaju dječju maštu, uveseljavaju učenike s najmilijima ili ih smatraju simpatičnim ukrasom u stanu. Kreativnim korištenjem otpadnih materijala njeguju i brigu o čistom okolišu.

Ključne riječi: produženi boravak, kreativni provod, ambalažni otpad, otpadni materijal, ekologija.

1. Uvod

Kreativnost je položena u našu kolijevku. Prve kreativne korake možemo promatrati kod naših mališana. Čak i školarci, pravi umjetnici, uvijek trebaju nove izazove. Neizmjerne je njihova znatiželja, želja za istraživanjem i otkrivanjem, njihova mašta, žar i kreativnost. Ispravno je da ih učitelji u kontekstu produženog boravka (PB) potiču na to i pomažu im u razvoju vještina. U PB-u, posebice tijekom kreativnog provoda (UPČ), nudi nam se mnogo mogućnosti za razvoj kreativnosti u raznim područjima, uključujući likovnu, gdje učenici stvaraju u likovno-dizajnerskom, tehničkom, igračkom, lutkarskom i bajkovitom kutku.

2. Središnji dio

Učitelj učenicima nudi različite materijale i prepušta ih mašti. Ova komponenta PB-a čini mi se vrlo važnom jer učitelj nastoji učenike u kutovima u kutovima učiniti što neovisnijima da prepoznaju, testiraju, proizvode, izlažu, sklapaju, grade, uspoređuju, planiraju i evaluiraju. Poanta je da proizvod nije sam sebi cilj, već samo sredstvo za razvoj kreativnih sposobnosti i sredstvo za oblikovanje djetetove osobnosti. Kada učenik sam stvara nešto novo, to je popraćeno osjećajem osobnog zadovoljstva, što dovodi do samopotvrđivanja i razvoja pozitivne slike o sebi. Svake godine se pokaže da učenik koji ne ističe u drugim područjima ima visoko razvijene ručne vještine, estetski osjećaj, točnost. U pravilu se na ovom području dokazuju učenici koji su slabiji u drugim područjima, što je jako dobro za njihovo samopoštovanje.

Kao učiteljica se svake godine suočavam s nedostatkom sredstava za nabavku materijala za rad na UPČ-u. Ne vidim to kao problem, ali svake godine to prihvaćam kao izazov, odnosno izazov testiranja vlastitih sposobnosti i kreativnosti, kao i odgovornosti očuvanja prirode.

Briga za očuvanje netaknute prirode i zdrav način života postaje sve veća vrijednost, a ujedno i odgovornost prema budućim naraštajima. U Osnovnoj školi Frana Roša provodimo brojne aktivnosti kojima nastojimo podići ekološku svijest kod naših učenika i njihovih roditelja te više pažnje posvetiti očuvanju našeg okoliša.

PB također nudi brojne mogućnosti za osmišljavanje i razvoj ekološke osjetljivosti djece planiranjem odgovarajućih sadržaja i aktivnosti. Kao profesorica u PB-u ove škole dajem sve od sebe da širim informacije o onečišćenju okoliša i na što nenametljiviji način educiram učenike u duhu zaštite okoliša. U prvim satima PB-a, te na uvodnom roditeljskom sastanku, upoznajem ih sa značenjem ovog pojma odnosno s eko-aktivnostima koje provodimo u okviru škole, a posebno unutar PB-a.

U sklopu OPB-a također puno pričamo o čistom okolišu, brizi za prirodu, a posebno o otpadu i važnosti odvajanja otpada. Knjige su moje polazište. Za razvoj

djece prve trijade bajke i priče vrlo su korisni alati za izgradnju novog sustava vrijednosti, uključujući i one vezane uz ekologiju. Različite priče djetetu približavaju svijet i pogodne su za izgradnju novih vrijednosti vezanih za odnos prema prirodi. Na taj način dijete od najranije dobi počinje formirati pozitivan i kritički odnos prema sadržajima očuvanja prirode na vizualnoj i kognitivnoj razini. Svake godine u sklopu aktivnosti opuštanja i samostalnog učenja pročitam nekoliko slikovnica na eko temu, na pr. Putovanje male plastične vrećice , Medvjed doktor, Jaka pomaže prirodi, Zemlja je hladna, Ekovedek, Bor i Jelka , Eko kralj i drugi. Stvaramo na temelju pročitane sadržaja, teme odabrane tijekom UPC-a. Sve aktivnosti u PB-u se isprepliću, a ciljevi se nadograđuju s obrazovnim ciljevima nastave.

PB doista nudi mogućnost dopune, poboljšanja i nadogradnje obveznog osnovnoškolskog kurikulumu i uključivanjem ekoloških tema. Takve aktivnosti uključuju različita predmetna područja: učenje o okolišu (učenici uče i konsolidiraju odgovorno gospodarenje otpadom, važnost odvajanja otpada, važnost prikupljanja, pravilnog odlaganja i recikliranja...), matematiku (uključuje razvrstavanje, brojanje, vaganje otpadnog materijala...) , slovenski učenici obogaćuju svoj rječnik) i područje likovnog odgoja (učenici upoznaju otpadni materijal, njegova svojstva i upotrebljivost, nove likovne tehnike,..). Trudim se da velika većina onoga što stvaramo bude ekološki, odnosno otpadni materijal koji bi inače završio na odlagalištima ili čak obližnjim divljim odlagalištima. Osnova je otpadna ambalaža koja se kombinira s drugim otpadnim materijalima. Riječ je o raznim ostacima i onome što je već iskorišteno i predodređeno u smeće, ali dobro dođe. Prednost ovog materijala je što je besplatan i nikada ne ponestaje. Međutim, potrebno ga je prikupiti i očistiti ako je potrebno. Tijekom cijele školske godine potičem učenike i roditelje na prikupljanje i donošenje raznovrsnog materijala. Učenici dosta materijala donose od kuće, neki roditelji sa svojih radnih mjesta, a nešto dobijemo odlaganjem i čišćenjem ambalažnog otpada od školske ručke, ručka. Dogovorili smo se s kuharima da počistimo i po potrebi očistimo otpadnu ambalažu (veće kutije, kutije topljenog sira,...) koja nastaje u kuhinji i može se ponovno koristiti. Zajedno skupljamo veliki broj ambalažnog otpada koji se dijeli prema vrsti materijala: papir i karton (posebno kartonske kutije za lijekove, kozmetiku i hranu), tube (papirnate ručnike, folije za hranu, toaletni papir, pladnjeve i kutije za jaja , papirnati tanjuri), staklo (osobito boce za hranu i pića, pića, staklenke za kiselu hranu i dječju hranu), metali (osobito limenke, metalna ambalaža za čuvanje konzerviranog voća i povrća, mlijeko u prahu) i plastika (osobito plastična ambalaža raznih namirnica (namazi, jogurti, mlijeko i voćni napici, boce, plastične staklenke i lonci...)). U učionici od kutija izrađujemo ekološki kutak i učimo kako pravilno razvrstati ambalažni otpad. Na kraju školske godine višak ambalaže se odvozi u kontejnere ispred škole i propisno zbrinjava.

Za preradu ambalažnog otpada koristimo i drugi otpadni materijal koji učenici i roditelji također s velikim žarom donose u školu tijekom cijele godine: komade robe, kože, vune, starog papira, kartona, novina i časopisa, papirnatih salvete, komadiće ukrasnih vrpci , užad i sitnice, stari CD-i i slično.

Smatram da učenici ne samo da rado pomažu u prikupljanju i razvrstavanju otpadnog materijala i stvaraju od njega, nego se, štoviše, zabavljaju i puno uče. Uče da se materijali mogu koristiti na mnogo načina i za različite prilike. Stječu nova znanja, jer uče o njihovim svojstvima i upotrebljivosti pri radu s ambalažnim otpadom i drugim otpadnim materijalima. Pri projektiranju od takvih materijala testiraju se u mnogim likovnim tehnikama. Počinjemo raditi s jednostavnijim materijalima i tehnikama, a s vremenom nastavljamo sa zahtjevnijim (kombinirajući i materijale i likovne tehnike). U svom radu učenici uče vještine učenja koristeći razne alate i pomagala. U manualnoj kreativnosti osposobljavaju se za koordinaciju ručnih pokreta (koordinacija ruku, očiju,...), točnost, brzinu, vještinu, strpljivost.

3. Zaključak

Članak pruža neke ideje i savjete o tome kako dobiti besplatan materijal za izradu i kako uključiti organski sadržaj u PB. Takvim planiranjem i provedbom aktivnosti učitelj ne samo da prenosi znanja, već omogućuje i aktivnu promjenu kulture ponašanja i ponašanja svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Materijal je dostupan studentima kod kuće, a prikladan je i za korištenje tijekom učenja na daljinu. Naime, kroz različite aktivnosti u odvojenom prikupljanju otpada učenici u svojim obiteljima uspostavljaju nove navike odvajanja otpada i čini se da ih održavaju. Svake godine me učenici u OPB-u ponovno pozitivno iznenade pažljivijim odvajanjem otpada i prikupljanjem ambalažnog otpada. Svake godine u školu donose sve više ambalažnog otpada koji se pažljivo čisti i propisno odvaja. Ambalažni otpad sve više uključujemo u svoj rad. Primjećujemo da smo svi sve aktivniji u brizi za zdrav okoliš.

4. Literatura

- [1.]Blaj, B. in Kos Knez, S. (2005). Podaljšano bivanje in različne oblike varstva učencev v devetletni osnovni šoli: razširjeni program osnovnošolskega izobraževanja. (koncept). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod Rs za šolstvo.
- [2.]Fefer, J. (2002). Jaka pomaga naravi. Vrhnika: FIF- okoljevarstveno svetovanje.
- [3.]Galliez, I. (2010). Zemlja se je prehladila. Jezero: Morfem.
- [4.]Kodrič, Z. (2009). Ekovedek, Bor in Jelka. Maribor: Založba Pivec.
- [5.]Kraljič, H. (2011). Doktor Medved. Jezero: Morfem.
- [6.]Podgoršek, M. (2011). Eko kralj. Domžale: Epistola.
- [7.]Podgoršek, M. (2015). Potovanje male plastične vrečke. Domžale: Epistola.